

ŽELEZAR

MESEČNIK DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

MARTINARJI

Foto: Slavko Smolej

1

JANUAR

1952

Kaj boste brali v tej številki:

	Stran
Boris Kridrič med nami	1
Nekaj besed o zdravstvu in zaščiti delavcev	2
Sušnik Matija: Stari železarski tvorci in vzorniki mlajših pokolenj	4
Hitro reševanje zahtev upokojencev — naloga, ki se ne sme pozabiti	6
Ing. Hafner Pavel: Gradnja hidrocentral v svetu in pri nas . . .	7
Izpolnili smo petletni načrt	9
Sušnik Matija: Požar v naši tovarni leta 1906	10
Doma , , ,	12
in po svetu , , ,	13
O čem se danes premalo govori	14
Fizkultura in šport	15
Vprašaj, dobiš odgovor	16
Sindikalni počitniški domovi na Mežaklji vas vabijo	16

Foto
Slavko Smolej

9. januarja 1952 nas je obiskal predsednik Gospodarskega sveta minister FLRJ tov. **Boris Kidrič** v spremstvu predsednika Sveta za industrijo tov. **Franca Leskovška** in predsednika vlade LRS tov. **Miha Marinka**. Obrazložil nam je nov gospodarski in finančni sistem in bodoče naloge delovnega kolektiva, Upravnega odbora in Delavskega sveta ter odgovoril na celo vrsto zastavljenih vprašanj. Tov. Miha Marinko pa je nakazal bodoče perspektive sodelovanja med podjetjem in Mestnim odborom. Ker je dnevno časopisje prineslo izčrpna poročila o tem zborovanju smo se mi omejili samo na dve sliki, ki prikazujeta Borisa Kidriča med njegovimi izvajanjem in številne zborovalce, ki so z zanimanjem sledili poteku debate.

Nekaj besed o zdravstvu in zaščiti delavcev

Stanje zdravja delavcev in njihove zaščite na splošno ni zadovoljivo. V letu 1950-1951 so najvišji partijski in sindikalni forumi v republikah z največjo skrbjo proučevali ta vprašanja in objavljali vrsto poznanih resolucij, v katerih so nakazani tako glavni nedostatki in napake raznih faktorjev, kakor tudi glavni problemi in načini tega reševanja.

Tudi v našem podjetju sindikalna organizacija ni storila s tem v zvezi tega, kar bi morala in mogla storiti. Vprašanje tehnične in higienske zaščite delavca je sicer načeto, nikakor pa zadovoljivo rešeno. Ze precej časa je minilo od XIV. plenuma COZSJ, kjer so bila tudi iznesena vprašanja zdravstvene zaščite, pa se še ničesar v tem smislu ni organizacijsko naredilo. Zato hočemo ob tej priložnosti nakazati nekoliko primerov zdravstvenih problemov delavca, ki jih je treba skupno čimprej rešiti.

Znano je, da so nesreče delavcev posebno v gotovih proizvodnih panogah zavzele resnejši obseg. Med vzroke izostajanja od dela so v mnogih podjetjih na prvem mestu nesreče pri delu.

Proučevanje nesreč v nekaterih podjetjih in rudnikih kaže, da so nesreče pri delu, ki sicer niti isti niti naslednji dan ne zahtevajo, da bi delavec zapustil delo, vendarle vzrok visokemu procentu izostajanja od dela. Ob takih malenkostnih neizostajanjih so pogosti primeri, da gnojenje ali drugačne komplikacije privedejo naknadno do daljšega obolenja, kakor večje neizostajanje, ki se v krajšem času ozdravi. Ne gre pa samo za začasno izostajanje od dela, temveč za tiste neizostajanje, ki delavca težje onesposobijo tako, da za daljšo ali krajšo dobo let ni sposoben vršiti svojega dela. To je tudi vprašanje invalidov ali prekvalificiranja in prevajanja delavcev na drugo delovno mesto.

Vzroki neizostajanja so poznani in obstoje iz subjektivnih faktorjev, kot so trudnost, nepazljivost, nestrokovnost itd., ali zunanjih faktorjev, n. pr. nezaščitenost nevarnih delov stroja, transmisij, pomanjkljiva zaščitna sredstva in material itd. Zdravstveni organ res da previje ponesrečenega delavca in mu nudi prvo pomoč. V primeru gnojenja mu tudi predpiše bolovanje, kar pa delavci le izkoriščajo in podcenjujejo manjše neizostajanje. Je mar tako rešeno vprašanje neizostajanja? Razumljivo je, da ni s tem rešen niti stotni del problema. Glavna naloga je predvsem preprečevati vzroke neizostajanja. Statistike povedo, da odpade največje število nesreč na nove in mlade delavce. To je razumljivo, ker so mladi delavci premalo ali nič poučeni, kako naj se zavarujejo pred neizostajanjem. Čigava je naloga, da to stori? Zdravstveni delavci tega problema sami ne morejo rešiti. Morda bi bila učinkovita rešitev v tem, da se v podjetju nekdo od tehničnega personala zadolži, da vsakega novega delavca podučijo o tehniki delavske zaščite. Delavec ne bi smel preje pristopiti k delu, dokler ni priloženo k njegovim kvalifikacijskim spri-

čevalom tudi potrdilo, da je upoznan s pravili zaščite na delu in zna pomagati sebi ali drugemu v primeru neizostajanja. V večjih podjetjih, kakršno je n. pr. naše, bi se v to svrhu moral organizirati poseben kabinet, v katerem bi se usposabljal in seznanjal delavec s problemi zaščite in vodila propaganda proti neizostajanjem.

V nekaterih tehnično visoko razvitih državah je v tem smislu v glavnem iz čisto ekonomskih razlogov veliko narejenega. Nam pa se postavlja predvsem problem skrbi za delovnega človeka in problem proizvodnje skupno in istočasno. Zato so vprašanja preutrujenosti nočnega dela, kjer so neizostajanje najpogostejše in nepazljivost, ki ima vzroke ponavadi predvsem v utrujenosti, ne smejo zamenjati in prepuščati samo zdravstvenim delavcem. Jasno je, da tudi pri drugih zunanjih faktorjih zdravstveni delavci lahko še manj pomagajo. Treba pa je, da signalizirajo, kje prihaja do najpogostejših manjših neizostajanj in praktično dokažejo, da so prav te neizostajanje in slaba organizacija dela vzrok izostajanja od dela. Tako bi bilo tudi možno učinkovito in sigurno izvajanje zaščite.

Slično stvar predstavlja tudi zdravju škodljivo delo. Obstoji uredba in pravilnik o dodatku za delovna mesta v pogojih, kjer ni mogoča popolna zaščita pred zdravjem škodljivimi vplivi, kjer so potrebni posebni fizični napori in slično. Po grobem računu ti dodatki stanejo našo državo okoli štiri milijarde dinarjev letno.

Zdravstveni delavec sicer lahko propagira potrebo po tehnični in higieni zaščiti delavca, tudi pomaga v primeru nesreče in nakazuje nevarnosti. Izkušnje pa povedo, da je njegovo delo neučinkovito prav zato, ker mu pri njegovem delu nihče ne pomaga. Vzemimo primer delovnih oblek. Pravilnik jo predpisuje in obleka se uporablja. Toda samo gotov čas, nato se zanemarijo celo tam, kjer je potrebna kot zaščita pred škodljivimi vplivi. Res je, da pri nas primanjkuje zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in oblek. Ni pa problem samo v pomanjkanju teh sredstev, temveč predvsem v zlorabljanju, uničevanju in zanemarjanju teh sredstev. Sem spada tudi podcenjevanje in nepravilno uporabljanje istih. Vzemimo za primer samo neoprano, zanemarijeno in nezakrpano obleko, ki ne predstavlja samo neprimerno zaščitno obleko, temveč celo velikokrat vzrok infekcije in zastrupitve. Koliko muke, časa in sredstev stane n. pr. zdravljenje zastrupitve ali opekline, ne všteti možne posledice in koliko manj stane skrb in zavarovanje, da do tega ne pride.

Vsi ti problemi so posebno važni za učence in delavce v proizvodnji, ki še niso polnoletni. Znano, da je ženski organizem, posebno v gotovih fizioloških pogojih, izredno občutljiv za vse škodljive vplive. V pravilniku za higiensko in tehnično zaščito so tudi predpisi o ženski zaščiti. Toda vse prepogosti so pojavi, da mor-

sikdo ne ve za te predpise ali celo za marsikoga ne veljajo. Nadalje predstavlja poseben problem zaposlitev mladostnikov na delovnih mestih, kjer je ogrožen v občutljivi dobi pubertete njihov fizični in duševni razvoj. Takih in podobnih primerov je celo vrsto. Ali je treba pri vsem tem še posebej dokazovati, da spoštovanje zakonskih predpisov ne zavisi samo od dela zdravstvenih in zato postavljenih delavcev, temveč predvsem od uprave podjetja, tehničnega personala in sindikalne organizacije?

Nadaljni problem bi bila izbira dela. Zdravniki vedo, da mnogi ljudje pri svojem delu prekomerno trpe in slabijo, da delovni pogoji v večji ali manjši meri škodijo njihovemu zdravju in jih celo onesposabljaajo za delo, predvsem zato, ker delo ne ustreza njihovim fizičnim in psihičnim sposobnostim. Primeri so, da vrše naporno fizično delo ljudje, bolni na srcu, da so ljudje, ki so bolni ali preboleli bolezen na pljučih zaposleni v prašnih prostorih ali na mestih z visoko temperaturo. Takih primerov bi mogli naštet v različnih poklicih na stotine in na tisoče. Posledice so obolenja, ki hitro nastopijo in povzročijo trajnejšo nesposobnost za delo ali celo invalidnost, predstavljajo pa velik ekonomski problem, do katerega ne bi bilo treba da pride.

Celo v državah, kjer ima delodajalec predvsem interes čim bolj izkoristiti delavčeve sile in z njim čimveč zaslužiti, se resno bavijo s tem problemom. V razvitih industrijskih državah so organizirane ustanove za izbiro dela in preden delavec pristopi k nekemu delu, ga pregledajo zdravniki in psihologi, ki ocenijo njegove psiho-fizične sposobnosti. Brez dvoma pa tega vprašanja ne morejo rešiti samo z zdravstvenimi delavci.

Poseben problem v našem podjetju predstavljajo delovna mesta, kjer že gotova manjša delovna doba izrecno škodi zdravju. Za taka delovna mesta je nujno potrebno, rešiti vprašanje zmanjšanja delovnega časa, bodisi pri dnevnih izmenah ali službenih letih. Le na ta način bomo zagarantirali delavcem primerne pogoje dela in jih zavarovali pred obolenji in njihovimi posledicami ter preprečili predčasno zapuščanje takih delovnih mest.

Zdravstveni delavci se zavedajo teh problemov. Ko pregledujejo ljudi, ki so imeli nesrečo, da so izbrali poklic, ki ne ustreza njihovim močem, ko jih skušajo ozdraviti in jim odredijo stopnjo delovne nesposobnosti v najlepših letih življenja in kadar ne uspejo v večini primerov s svojimi pilulami in injekcijami, takrat razmišljajo, da je proti temu učinkovito zdravilo in to celo brez deviz. Čeprav imamo vse pogoje za rešitev teh vprašanj, se vendar le ne rešujejo in zdravje delavcev slabi, ogromna materialna sredstva pa se izrabljajo brez potrebe.

To so tudi naloge naše higienske zaščitne komisije v podjetju, ki pravzaprav obstoji le na papirju. Skrajni čas je že, da se pristopi k organizacijskemu in praktičnemu reševanju higienske in delovne zaščite delavcev, ki vlagajo ves svoj trud za izpolnjevanje planskih nalog in rešitev tega vprašanja tudi zaslužijo tako v interesu njihovega zdravja in varovanja njihove sposobnosti, kakor tudi v interesu proizvodnje in podjetja samega.

Tudi sindikalna vodstva morajo spoznati važnost teh „malenkostnih“ vprašanj in kadar jih bodo razumeli v vsej njihovi veličini in pomenu za proizvodnjo, bodo našli tudi čas zanje. Prav njihova dolžnost je, da dajo pobudo in predloge za rešitev teh problemov, ki nujno in takoj zahtevajo temeljite obravnave, priprave in izvajanje.

Bistvena vloga gospodar. sistema, ki ga sedaj uvajamo in družbenega plana, kakršen je predlagan za leto 1952 je v tem, da se samostojne pravice delavskih svetov in upravnih odborov povečajo in njihovo delo utrdi da tiste mere, ki je danes že mogoča. To pomeni, da delavski svet in upravni odbor postaneta tako v imenu socialistične skupnosti, kot v imenu delavskega kolektiva dejanski gospodar in upravljalec podjetja.

Bistvo te delavske samouprave je v tem, da sta odslej, ko postajata Delavski svet in Upravni odbor v še večji meri upravljalec podjetja, plačni fond in možnost lastnih investicij v še večji meri odvisna od tega, koliko bo delovni kolektiv dejansko ustvaril.

Boris Kidrič

Sušnik Matija:

Stari železarski tvorci — vzorniki mlajših železarskih pokolenj

Pred nekaj leti sem prebiral krasno nemško spominsko knjigo, ki jo je izdala neka nemška železarna v Porenju za svoj stoletni obstoj. V tej knjigi je poleg zanimivih gospodarskih poročil, bilanc, fotografij in umetniških podob tudi poseben sestavek, posvečen najstarejšim sodelavcem tiste železarne, ki so poimensko navedeni z debelimi črkami. V dotični železarni je samo en delavec izpolnil 50 službenih let, navedenih pa je okrog 300 delavcev in nameščencev, ki so sodelovali od 25 do 50 let.

Železarna Jesenice je bila že ob prelomu stoletja eno največjih gospodarskih podjetij na jugovzhodu Evrope. Kot rudarsko in plavžarsko podjetje je bila po zakonu zavezana oskrbeti socialno zavarovanje vsem delavcem in uslužbencem za primer bolezni, starosti in smrti pri Bratovski skladnici in pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani. Poleg razmeroma dobrih zaslužkov in plač so bili to v glavnem nagibi, da so delavci in nameščenci ostali skoraj vso življenjsko dobo v naši železarni. Če bi

Planiranje stavbišča Železarne pred 75. leti. Tu stoje danes obrati plavža

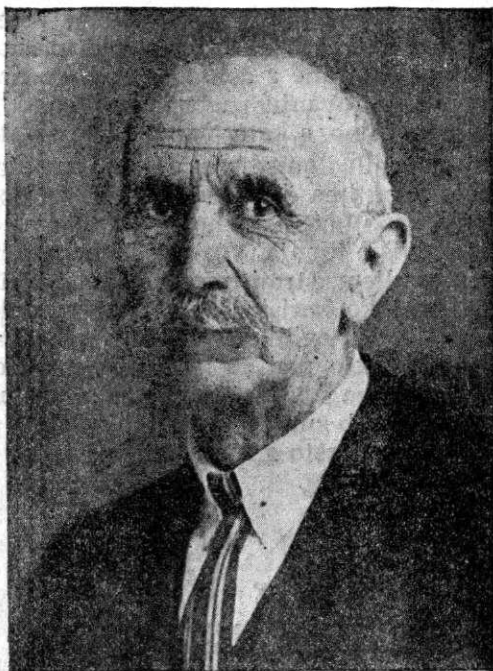
Železarna Jesenice pa se ponaša s 75 sodelavci, ki so izpolnili nad 50 let službovanja, nad 400, ki so delali od 40—50 let in nad 1400, ki so delali od 25 do 40 let.

Zakaj tako velika razlika med dvema železarnama, ki sta imeli takrat približno enak delovni stalež? K temu vprašanju navajam nekaj pripomb. Nemčija se ponaša z najmočnejšo železarsko industrijo v Evropi. V Nemčiji je imel rudar in industrijski delavec že od nekdanj široko polje pri iskanju boljših delovnih mest. Posebno v Porenju, Porurju in Westfaliji je nešteto rudnikov in tovarn z močno gospodarsko osnovo, s staro tradicijo in dinamiko. Zato je bila izbira služb nemških delavcev veliko večja in lažja kot našim v naših ozkih razmerah.

tukaj ne bilo železarske obrti in industrije, bi si moralo na tisoče pridnih in sposobnih ljudi iskati kruha v širnem svetu, kajti pri vseh ostalih domačih podjetjih bi bili v pogledu zaslužkov in preskrbe na stara leta veliko na slabšem. Jeseniška železarna ima svoje korenine razpredene po vsej Gorenjski. Iz opuščenih rudnikov, plavžev, fužin in kovačij so proti koncu 19. stoletja prihajale skupine rudarjev in fužinskih delavcev ter mladih kmetijskih in bajtarskih fantov na Jesenice na delo. Ti so večinoma tudi ostali, si ustvarili lastno družinsko ognjišče in v mnogih primerih tudi svoje domove.

Navajamo seznam železarjev, ki so delali nad 50 let v naši delovni skupnosti. Prva številka je njihova takratna delavska številka, njej sledi priimek in ime, nato rojstno leto in poklic.

69 službenih let:

- 342 Bernard Nikolaj, roj. 1849, mehanik
66 službenih let:
1187 Ravnik Šimen, roj. 1836, kočijaž
63 službenih let:
Vilfan Josip, roj. 1854, prokurist
61 službenih let:
Kren Ferdinand, roj. 1843, geometer
60 službenih let:
348 Zaveljcina Šimen, roj. 1860, izdelovalec
žičnih vrvi
59 službenih let:
Torkar Franc, roj. 1880, livarski instruktor
58 službenih let:
Čop Jože, roj. 1810, kovaški mojster
363 Medja Anton, roj. 1879, livarski mojster
837 Rozman Janez, roj. 1869, valjavec
57 službenih let:
413 Markizeti Lovro, roj. 1859, mizar
149 Smolej Janez, roj. 1879, žičarski predel.
1096 Štravs Jože, roj. 1880, livar
56 službenih let:
1123 Globočnik Miha, roj. 1855, predelavec
1184 Klinar Janez, roj. 1851, delavec
432 More Franc, roj. 1862, kovač
414 Pirc Matija, roj. 1844, modelni mizar
55 službenih let:
421 Ažman Janez, roj. 1855, kovač
1735 Ažman Karel, roj. 1860, valjarski mojster
346 Mencinger Franc, roj. 1864, vodovodni in-
stalater
54 službenih let:
533 Čop Alojzij, roj. 1869, valjarski mojster
1033 Markizeti Anton, roj. 1862, valjavec
882 Markizeti Janez, roj. 1864, delavec
118 Pogačar Franc, roj. 1877, žebjar
385 Rabič Matevž, roj. 1872, stružilec

- 426 Šoberl Luka, roj. 1866, kovač
935 Žvegelj Vincenc, roj. 1855, topilec

53 službenih let:

- 491 Bernard Jože, roj. 1880, strugarski mojster
Branke Vincenc, roj. 1833, plavžarski pred-
delavec
1841 Iskra Franc, roj. 1880, strugar
150 Kos Jakob, roj. 1884, hladno valjavec
1988 Mikelj Matevž, roj. 1878, valjarski mojster
Preželj Franc, roj. 1825, kovač
297 Smolej Šimen, roj. 1879, delavec
Šoberl Valentin, roj. 1825, fužinski delavec
219 Šporn Janez, roj. 1879, strugar
104 Vister Šimen, roj. 1855, žebjar
1519 Verhov Šimen, roj. 1855, delavec
Zalokar Boštjan, roj. 1828, fužinski del.
52 službenih let:
229 Brun Štefan, roj. 1881, žičar
457 Ferjan Janko, roj. 1884, strugar
940 Gašperin Janez, roj. 1858, fužinski delavec
187 Kerštajn Anton, roj. 1878, nameščenec
864 Konič Matevž, roj. 1836, delavec
612 Lavtižar Vincenc, roj. 1866, uprav. turbine
1050 Pretnar Valentin, roj. 1858, delavec
190 Rozman Peter, roj. 1864, valjarski mojster
626 Svetlin Bernard, roj. 1883, električar
341 Štravs Franc, roj. 1844, ključavničar
78 Torkar Pavel, roj. 1882, električar
137 Zaveljcina Franc, roj. 1858, delavec
51 službenih let:
1355 Bohinc Franc, roj. 1860, paznik parnega
kotla
2499 Čop Anton, roj. 1885, livarski mojster
Čop Jernej, roj. 1819, fužinski mojster
170 Košnjek Jože, roj. 1877, vezalec
Kokalj Janez, roj. 1835, šef plavža na Ja-
vorniku
81 Novak Jože, roj. 1879, žičarski mojster
255 Piber Ferdinand, roj. 1883, žebjar
1359 Plasin Blaž, roj. 1865, delavec
624 Ravnik Janez, roj. 1866, delavec
260 Ravnik Lovro, roj. 1885, žebjar
860 Šoberl Jakob, roj. 1866, valjavec
50 službenih let:
1077 Mavc Nikolaj, roj. 1837, delavec
1101 Mencinger Janez, roj. 1869, livar
1 Merlič Boštjan, roj. 1871, žičarski mojster
895 Pikon Franc, roj. 1861, žičar
119 Preželj Janez, roj. 1867, valjavec
772 Ravnik Franc, roj. 1885, valjarski mojster
214 Ravnik Jože, roj. 1883, žebjar
828 Ravnik Miha, roj. 1875, čistilec žbljev
1331 Rozman Jože, roj. 1863, tehtalec
1356 Svetina Jože, roj. 1860, varilec
354 Svetina Miha, roj. 1877, strugar
82 Torkar Anton, roj. 1883, žičarski mojster
1060 Vilman Kristijan, roj. 1857, topil. mojster
632 Zupanc Matevž, roj. 1859, kurjač

Stari železarji so delali od 12 do 18 ur na dan. Iz njihovih žuljev in potnih srag je nastala jeseniška železarska industrija. Bili so vestni, sposobni in disciplinirani delavci. Neopravičeni izostankov skoraj niso poznali. Marsikateri ni nikoli болоval in je delal do zadnjih dni svojega življenja. Če bi ne bilo železarske industrije, če bi ne bilo starih rudarskih in železarskih gard in Bohinja, Radovne, Kamne gorice, Kroke, Tržiča, Most, Štor, Teharjev in Bistrica v Rožu na Koroškem bi bile Jesenice še danes dolga gorenjska vas.

Večina zgoraj navedenih železarskih tvorcev je že odšlo v večnost; precej jih še uživa pokoj, nekaj pa jih še danes dela v Železarni.

Socializem gre kljub težavam naprej svojo razvojno pot. Stari železarji so garali skoraj do konca svojih življenjskih dni. To so jim narekemale težke življenjske razmere. Pred prvo

svetovno vojno je upokojenec prejemal 60 goldinarjev, 66 krajcarjev, vdova pa tri goldinarje in 33 krajcarjev pokojnine. Med obema vojnama je prejemal največ 125.— din, vdova pa največ 115.— din pokojnine z doklado vred. Po novem socialnem zavarovanju pa bodo prejemali upokojenci pokojnino, s katero se bo dalo živeti.

Današnja mladina se vse premalo zaveda našega časa. Ona ima danes vse pogoje za doseg strokovne sposobnosti, duhovne in telesne kulture do najvišje topnje. Vsak se lahko nauči rokovati z orodjem, stroji, motorji, avtomobili in traktorji in tako koristiti sebi, družini, delovni skupnosti in domovini. Ne bo mu treba garati po 40, 50 ali celo nad 60 let. Duhovno žrel in telesno utrjen bo s 55. leti lahko šel v zasluženi pokoj, kjer bo ob zmernem življenju lahko preživljal še dolgo vrsto srečnih let.

Hitro reševanje zahtev upokojencev - naloga, ki se ne sme pozabiti

Zakon o socialnem zavarovanju predstavlja pomembno pridobitev delavskega razreda nove Jugoslavije. Po tem zakonu je delavcem in uslužbencem v delovnem razmerju zagarantirana v polnem obsegu pravica nad zdravstveno zaščito in materialno oskrbo, česar nikoli ni bilo v bivši Jugoslaviji in ni niti danes v neprimerno bolj razvitih državah.

V glavnem naši delavci uveljavljajo vse svoje pravice, ki jim pripadajo po takem zakonu. Tu in tam se sicer pojavljajo manjši prekrški, ki se pa morejo razlagati kot sporadičen pojav v našem delavskem zakonodajstvu. Vendar se ena od pravic, invalidska in delavska pokojnina, ki se daje delavcem, ki radi nesreč pri delu, bolezni ali starosti niso več sposobni sodelovati v proizvodnji, izvaja z velikimi zakasnitvami. Pravica na materialno oskrbo delavcev in uslužbencev, ki so nesposobni za delo, je izraz velike skrbi ljudske oblasti za delavsko skupnost. To pravico morajo v polni meri spoštovati vsi organi, ki so zadolženi, da rešujejo zahteve za invalidsko, oziroma starostno pokojnino.

V zadnjem času se pojavljajo v vse večji meri pritožbe delavcev, zaradi prepočasnega reševanja njihovih zahtev. Svoje pritožbe pošiljajo ne samo organom socialnega zavarovanja nadrejene stopnje, temveč tudi ljudskim sodiščem in sindikalnim vodstvom, zahtevajoč intervencijo zaradi zavlačevanja njihovih pokojninskih zahtev. Tako se dogajajo primeri, da delavci, ki so že prekinili z delom, cele mesece čakajo na rešitev in izplačilo pokojnine in ostanejo ta čas brez slehernih sredstev. Centralni odbor ZSJ je na podlagi prispelih pritožb izvršil preiskavo, s katero je dognano, da ne predstavlja problema morda kršitev zakonskih predpisov socialnega zavarovanja ali odrekanje teh pravic delavcem, temveč najpogostejše samo počasnost

in neelastičnost reševanja upokojenskih zahtev. Vzroki takega reševanja so kdaj upravičeni, kdaj pa tudi ne. Nesporazumi in vprašanje priznanja službenih let v času okupacije, kakor tudi pravočasna dostava podatkov o prejemkih so najpogostejši primeri zavlačevanja.

V večini primerov pa so vzroki za zavlačevanje izven krivde organov socialnega zavarovanja. Najpogostejši so primeri nekompletnega dostavljanja dokumentov za ocenjevanje pravic do upokojitve. Tako n. pr. Uprava za socialno zavarovanje Srbije more samo 40% prejetih prečenj takoj rešiti, vse ostale prošnje pa se vračajo poverjeništvom, podjetjem in ustanovam ali neposredno zavarovancu, da jih izpolnijo.

Pogosti so tudi slučaji, da poedini zavarovanci pošiljajo svoje prošnje direktno na najvišje inštanice socialnega zavarovanja, ne pa podjetjem, kjer delajo, ali svojim poverjenikom. Prav tako pa tudi podjetja in ustanove zanemarijajo zakonske obveznosti do ljudi, ki prekinajo zaradi starosti ali bolezni delovni odnos. Prepuščajo jih same sebi, ne objasnjujejo jim, kako in katere dokumente naj zberejo in komu predložijo. Poverjenišтва pa prejete nepopolne dokumente dostavljajo višjim forumom, namesto da sami pregledajo, če so zbrani vsi dokumenti in zahtevali od prosilca, da jih kompletira.

Do tega je prišlo zato, ker delavcem v tem pogledu ni nihče pomagal, niti svetoval, kako naj zberejo svoje dokumente, a personalna vodstva, ki so bila v prvi vrsti pozvana, da skrbijo zato, so dopuščala, da delavci sami brez njihove pomoči rešujejo tako stanje. Personalna vodstva bi morala imeti točen pregled in pripravljene vse potrebne dokumente posameznega delavca. Samo tako bi mogla še preden je delavec upo-

kojen, dopolnil leta starosti ali delavskega staža, točno voditi pregled njegovih osebnih dokumentov in dognati kaj jim še manjka, kar je nujno potrebno za reguliranje pokojnine.

Sindikalne organizacije, predvsem sindikalne podružnice v podjetjih in ustanovah, so bile do sedaj nezainteresirane na teh vprašanjih. V resnici pa pri tem prav sindikalna organizacija mnogo pomaga. V prvi vrsti je treba da objasnjuje in tolmači delavcem poedine predpise Zakona o socialnem zavarovanju in kako jih morejo uveljavljati. Sicer so sindikalne organizacije dosegle velik uspeh po populariziranju Zakona o socialnem zavarovanju, toda vse premalo so objasnjevale, kakšne so dolžnosti delavca, ki hoče, da se mu priznajo pravice po zakonih. V naši državi brez dvoma ni delavca, ki bi ne vedel, da ima pravico do upokojitve, veliko število delavcev pa je, ki ne vedo kaj vse jim je potrebno, da realizirajo svoje zahteve za upokojitev in drugih pravicah. Zato mora Sindikat tesno sodelovati s personalnimi vodstvi pri konkretni pomoči delavcem, zlasti starejšim uslužbencem z daljšim delovnim odnosom, da bodo lahko pravočasno, dokler so še v službi, zbrali podatke in dokumente o prejšnjem delu, zaslužku itd.

Veliko število delavcev pa je, ki nimajo vseh potrebnih dokumentov, ker so bili uničeni bodisi za časa vojne, oziroma okupacije, ali so jih zadrževali delodajalci, policija v bivši Jugoslaviji itd. Zato se lahko v takem primeru podatki, ako ni drugih sredstev, dokazujejo z izjavami prič. Velikokrat pa delavci navajajo priče, ki jih organi socialnega zavarovanja ali sodišče ne more upoštevati (priče, ki so mnogo mlajše po letih, ali niso živele ali delale v kraju prošilčevega bivanja itd.) in zahteva postane sporna tako v pogledu priznanja službenih let, kakor tudi v procentu in višini pokojnine, a ne malo kdaj celo o pravici na upokojitev sploh.

Prav tako delavci ne predložijo originalnih dokumentov, temveč samo izjave prič, ki so pa v resnici samo skrajno sredstvo za dokazovanje, če drugih možnosti ni. Razumljivo je, da organi socialnega zavarovanja upoštevajo predvsem veljavnejša potrdila, ki jih na zahtevo s podatki kje in s kom in kdaj je bil prosilec zaposlen, morajo zavarovancem izstavljati tovarne, podjetja ali ljudski odbori, kjer je delavec preje delal.

Tudi ne smemo dopustiti, da se oboleli ali stari delavci, ki so predlagani za invalidsko ali starostno penzijo, prepuščajo sami sebi. Pogosti so primeri, da se sindikalna podružnica zanje ne briga več, kakor da še do včeraj niso bili člani kolektiva in se borili pri izvajanju planskih nalog. Sindikalne podružnice ne smejo dopustiti, da njihovi člani odidejo iz kolektiva z občutkom, da niso nikomur več potrebni in da se nihče več ne briga zanje. Dolžnost sindikalne podružnice je, da pomaga takim delavcem, da realizirajo po zakonu svoje pravice in, če je potrebno, tudi intervenirajo, da se jim čimprej reši prošnja za upokojitev. S tem bi se doseglo, da delavci preje in hitreje, kot do sedaj, pridejo do svojih upokojitvenih pravic, preprečile bi se vse upravičene pritožbe, delavci bi ne ostali brez materialne oskrbe, vse intervencije bi se zmanjšale na najmanjšo mero, sindikalna organizacija pa bi izvrševala eno svojih osnovnih nalog.

Pričujoči članek avtorja A. S. smo povzeli iz revije „Sindikati“, ker se nam zdi, da primerno in temeljito rešava vprašanje upokojitve tudi za naše razmere. Naloga sindikalnih funkcionarjev in vseh, ki so zainteresirani na stvari je, da do sprejema novega zakona o upokojitvi in do končne ureditve tega vprašanja upoštevajo zgornja izvajanja.

Ing. Hafner Pavle:

Gradnja hidrocentral v svetu in pri nas

V sedanji dobi industrializacije stremi vsaka država za čim popolnejšim in ekonomičnejšim načinom pridobivanja prepotrebne energije za pogon svojih industrijskih obratov, za obratovanje prometa in za dvig družbenega standarta. Gotovo je najcenejša ona energija, ki nam jo narava v svoji veličini direktno nudi, ki jo človeku daje tako rekoč neposredno v roke.

Vir vsega življenja in gibanja na našem planetu je sonce. Posledica toplotne sončne energije je tudi večna cirkulacija vode na zemlji. Vsak dan, oziroma vsako sekundo se preoblikujejo ogromne mase vode iz višin v nižino in morja. To je tako rekoč perpeto mobile, večno kroženje vodnih mas od izvira preko potokov, rek, jezer, morij v hlače, dež in zopet pronicanje do izvira. Seveda je stroj brez energije —

perpeto mobile — samo utopija. V primeru kroženja vodnih mas deluje večna energija sonce. Vse človeštvo se že iz veka v vek bavi in studira izrabljanje te neusahljive sončne energije v tej ali oni obliki. Eden od načinov izrabljanja te energije so tudi hidrocentrale.

Z ustvaritvijo socialističnega gospodarstva in z industrializacijo naše države se je moralo v prvi vrsti pristopiti k gradnji novih vodnih energetskih virov. Gotovo je to eden najcenejših in najekonomičnejših pridobivanj pogonske sile. Srečne so lahko države, ki imajo na razpolago dovolj vodne sile ali kot pravimo belega premoga. Med te srečneže spada tudi Jugoslavija, ki je v Evropi tako rekoč na tretjem mestu glede razpoložljive vodne sile. Potrebno bo še ogromno truda, dela in ustvarjanja, preden se

bo zadostilo vsem potrebam vodnih energetskih virov. Prvo uspehi petletne gradnje so že pokazali kaj pomenijo za naše gospodarstvo prve hidrocentrale, ki že obratujejo. Mnogo pa jih je še v končnih fazah graditve.

Samo v Sloveniji so bile zgrajene velike hidrocentrale, med katere spadajo hidrocentrala Dravograd, ki je bila po vojni obnovljena, HC Mariborski otok, ki smo jo dogradili po vojni in grandja velike HC Vuzenica, kjer je izvršnega nad polovico dela. V letošnjem letu bo pričela obratovati HC Moste z dvema agregatoma. Ne smemo pa pozabiti na malo HC Savica, ki že obratuje več kot eno leto. To so prvenci in prva šola naših projektantov, vodogradbenih in elektrifikacijskih strokovnjakov.

Pri izrabljanju vodne energije je nujno potrebna gotova načrtnost, kajti s postavitvijo HC na nekem mestu, ne da bi se oziralo na neštete faktorje, ki nastanejo z ugraditvijo nekega tujega telesa v strugi reke, lahko škodimo in vplivamo na celo vrsto prirodnih in gospodarskih faktorjev, da o neekonomičnosti in nevarnosti take gradnje sploh ne govorimo. Zato je potrebno mnogo predhodnega študija in razmotrivanja preden se preide k preobjektiranju, kaj šele k gradnji teh vodnih gigantov. Tak predhodni študij imenujemo vodo-gospodarski načrt neke reke, ali vsega rečnega območja. Predpogoj za tak študij in izrabljanje vodne energije pa je, da je vsa vodna energija v posesti države in samo ona razpolaga z njo. V prejšnji Jugoslaviji se je pravice nad vodno silo na gotovih rekah lastilo nešteto lastnikov. S tem je bilo sleherno načrtno izrabljanje nemogoče, ker je vsak lastnik sam po svoji lastni volji in potrebi izrabljaj vodno silo in gradil male objekte, tako da se je vsa vodna sila razdrobila in zgubljala v majhnih neekonomičnih centralah, žagah in mlinih. Kaj se pravi načrtno izrabljanje vodne energije? To se pravi izrabljati po možnosti vodno energijo po celotni dolžini in celotnem padcu reke tako, da je človek upravljalca, nadzornik in diktator vseh vodnih mas, ali kot pravimo, vodnega režima. Čim dosežemo, da je tok reke oziroma vodni režim urejen, to se pravi, da preprečimo večje poplave in nizko vodno stanje, smo svoj namen dosegli. Imamo že slučaje, ko je človek s svojim posegom, torej z izgradnjo raznih vodnih objektov, popolnoma ukrotil ne samo reke, temveč veletoke. Tak primer je giantska HC Boulder na reki Kolorado v Kali-

forniji. Z izgradnjo tega ogromnega jezua, ki se imenuje po bivšem predsedniku ZDA Hoover, so popolnoma ukrotili reko Kolorado, ki je povzročala v spodnjem toku s poplavami ogromno in neprecenljivo škodo. Za primer navajam samo poplavo leta 1909., ko HC Boulder še ni bila zgrajena in je reka Kolorado v nižinskem toku v dolžini 70 km prestopila svojo strugo za 40 km proti zapadu. Poleg spreminjanja struge je reka Kolorado vsako leto odlagala v nižini po več sto milijonov kubikov gramoza, tako da se je dno struge počasi dvigalo do devet metrov nad dolino samo. Tako si lahko vsak predstavlja, da je bila dolina Arizone izpostavljena pri najmanjšem naraščanju reke ogromnim preplavljanjem. Po daljšem študiju so pričeli leta 1935 graditi v zgornjem toku reke pregrado, visoko 221 m, za katero se v akumulacijskem bazenu zbira 37,5 km³ ali 37,5 milijard kub. metrov vode. Za primerjavo navajam akumulacijski bazen hidrocentrale Moste, ki vsebuje 7,2 milijona kub. metrov vode. Z graditvijo te giantske prograde in ustvaritvijo ogromnega akumulacijskega bazena, ki lahko s svojo kubaturo zajame vso letno dotočno količino reke Kolorado na tem mestu, je bila ustvarjena možnost diktiranja vodnega režima in odstranjena nevarnost poplavljanja doline Arizone. Poleg ureditve vodnega režima se s tem objektom pridobiva ogromna energija v vrednosti 1.317.500 kw. Poleg te pregrade so Amerikanci 67 mili južneje postavili drugo HC z imenom Parcer Deamm, ki ima nalogo poleg pridobivanja električne energije tudi preskrbovati 400 km oddaljeno mesto Los Angeles s pitno vodo. Tako so z dvema udarcema ubili tri muhe, in sicer ureditev vodnega režima, pridobivanje električne energije in preskrbovanje milijonskega mesta s pitno vodo. Ta primer navajam samo v lažje razumevanje, kaj je vodo-gospodarski načrt.

Iz vsega tega je razvidno, da mora vodo-gospodarski načrt vsebovati študij ureditve vodnega režima, pridobivanja vodne energije, študij gradnje industrializacije, reševanje suhozemskih in vodnih problemov, prometnih problemov, reševanje poljedelskih vprašanj in preskrbovanje prebivalstva s pitno vodo.

Gornja izvajanja so samo uvod za širše obravnavanje raznih vodnih problemov pri nas in v tujini.

(Se nadaljuje)

Ko bomo konec leta 1952 dovršili ključno kapitalno graditev, bodo vse velikanske količine cimenta, lesa, železa itd. sproščene in bo v veliko večji meri, kakor smo si doslej lahko mislili, mogoče graditi bolnišnice, šole, stanovanja itd. Ustrezno temu se bo povečal delež okrajne in mestne blagajne na prispevku, ki ga tovarna sedaj plačuje v republiško in zvezno blagajno.

Boris Kidrič

Izpolnili smo petletni načrt

Jeseniški železarji so poklonili najlepši dar za 10. obletnico JLA, izvršili so petletni plan. Naloga pred 5 leti postavljena našemu kolektivu ni bila lahka. Vsi smo se tega zavedali, vendar je bil cilj vsakega posameznika — izvršiti petletni plan. Številni novatorji, racionalizatorji in tekmovalni polet delovnega človeka so postavili trdne temelje za izpolnitev petletke.

16. decembra je bil izvršen plan, po asortimentu pa je bil dosežen tega dne 98,9%. V asortimanu 100% izvršenja nismo mogli doseči iz objektivnih razlogov — gradnja nove elektro peči in SM peči je izostala. Častno je bil izvršen petletni plan plavža 10. XII. ter valjarn in predelovalnih obratov 20. XII. 1951

V letih prve petletke smo izpolnili letni osnovni plan:

Leto:	Po količin:	Po vrednosti:
1947	110%	110%
1948	107%	107%
1949	98,8%	100,2%
1950	94,3%	94,5%

V letu 1951 so pred rokom izpolnili letni plan (dinar-pokaz):

10. XI. 1951	jeklovlek
25. XI. 1951	žičarska pocinkovalnica
26. XI. 1951	težka proga
27. XI. 1951	elektro peč
30. XI. 1951	valjarna 1300
4. XII. 1951	valjarna 220
4. XII. 1951	cevarna-vlačilnica
12. XII. 1951	siva livarna
13. XII. 1951	žična valjarna
14. XII. 1951	žičarna
14. XII. 1951	cevarna-pocinkovalnica
15. XII. 1951	železarna
17. XII. 1951	cevarna-varilnica
18. XII. 1951	pločevinska pocinkovalnica
20. XII. 1951	žebljarna
21. XII. 1951	valjarna 2400
22. XII. 1951	lahka proga
25. XII. 1951	hladna valjarna
29. XII. 1951	martinarna

IZVRŠITEV

osnovnega plana blagovne proizvodnje za leto 1951

Obrat	Obim nat.pok.	Vred- din.pok.	Asorti- nost	man
1. Plavž	165,6	160,3	160,3	100,-
2. Jeklolivarna	60,3	62,3	62,3	62,3
3. Težka proga	116,-	111,5	111,5	100,-
4. Lahka proga	85,7	99,8	99,8	100,-
5. Žična valjarna	93,3	96,-	96,-	96,-
6. Valjarna 2400	101,7	102,-	102,-	100,-
7. Debela pločevina	117,6	110,-	110,-	100,-
8. Tanka pločevina	112,2	116,5	116,5	100,-
9. Pocinkana pločevina	105,-	104,8	104,8	100,-
10. Hladna valjarna	101,7	104,1	104,1	100,-
11. Posvinčevalnica	84,6	85,2	85,2	85,2
12. Žičarna	96,8	98,7	98,7	98,7
13. Žičarna pocinkov.	110,9	132,7	132,7	100,-
14. Žebljarna	103,-	102,8	102,8	100,-
15. Cevarna varilnica	104,9	104,9	104,9	100,-
16. Cevarna vlačil.	117,-	117,-	117,-	100,-
17. Cevarna pocinkoval.	103,2	103,-	103,-	100,-
18. Varilna žica	91,1	89,9	89,9	89,9
19. Jeklovlek	94,6	107,8	107,8	100,-
20. Opekarna	75,6	79,6	79,6	79,6
21. Kontruk. delav.	118,-	118,-	118,-	100,-
22. Žlindra	57,8	57,9	57,9	57,9
23. Strugarna	76,8	76,9	76,9	76,9
24. Katran	149,5	149,5	149,5	100,-
Železarna skupno:	91,1	104,-	104,-	98,3

IZVRŠITEV

operativnega plana proizvodnje za leto 1951

Obrat	Obim nat.pok.	Vred- din.pok.	Asorti- nost	man
1. Plavž	85,2	81,5	81,6	81,5
2. Martinarna	105,2	105,2	105,2	100,-
3. Elektropeč	93,4	100,-	100,-	100,-
4. Siva livarna	114,2	112,2	121,2	100,-
5. Jeklolivarna	56,2	60,6	60,6	60,6
6. Težka proga	75,8	83,-	83,-	83,-
7. Lahka proga	91,5	96,5	96,5	96,5
8. Žična valjarna	117,7	118,8	118,8	100,-
9. Valjarna 2400	102,3	102,1	102,1	100,-
10. Debela pločevina	113,2	114,-	114,-	100,-
11. Tanka pločevina	93,3	107,3	107,3	100,-
12. Pocink. pločev.	108,3	107,6	107,6	100,-
13. Hladna valj.	111,5	115,2	115,2	100,-
14. Posvinčevalnica	94,5	96,3	96,4	96,3
15. Žičarna	111,1	134,8	136,1	100,-
16. Žičarna pocinkov.	97,-	110,2	111,-	100,-
17. Žebljarna	101,9	102,-	103,-	100,-
18. Cevarna varil.	99,-	99,7	99,7	99,7
19. Cevarna vlačil.	100,9	101,-	101,-	100,-
20. Cevarna pocink.	74,8	74,8	75,3	74,8
21. Varilna žica	81,1	72,2	72,2	72,2
22. Jeklovlek	149,-	160,1	160,1	100,-
23. Opekarna	102,-	99,7	99,7	99,7
24. Konstruk. delav.	96,6	95,8	95,8	95,8
25. Aglomerat	53,8	54,-	54,-	54,-
26. Strugarna	70,4	70,7	70,7	70,7
27. Kisik	105,5	106,2	106,2	100,-
28. Acetylen	118,5	118,5	118,5	100,-
29. Katran	144,7	145,-	145,-	100,-
30. KWh	94,9	95,-	95,-	95,-
31. Apnenica	93,2	93,2	93,2	93,2
32. Kamnolom	81,8	82,-	82,-	82,-
Železarna skupno		100,7	101,3	94,8

IZVRŠITEV

osnovnega plana proizvodnje za leto 1951

Obrat	Obim nat.pok.	Vred- din.pok.	Asorti- nost	man
1. Plavž	99,5	99,7	99,8	99,7
2. Martinarna	101,1	100,3	100,3	100,-
3. Elektropeč	104,-	108,7	108,7	100,-
4. Siva livarna	105,6	106,3	115,-	100,-
5. Jeklolivarna	86,5	99,3	99,3	99,3
6. Težka proga	101,9	109,-	109,-	100,-
7. Lahka proga	95,-	103,8	103,8	103,8
8. Žična valjarna	101,2	104,-	104,-	100,-
9. Valjarna 2400	102,1	102,6	102,6	100,-
10. Deb. pločevina	109,9	108,-	108,-	100,-
11. Tanka pločevina	107,9	110,2	110,2	100,-
12. Pocinkana pločev.	104,8	105,-	105,-	100,-
13. Hladna valjarna	100,2	101,1	101,1	100,-
14. Posvinčevalnica	84,6	85,8	86,3	85,3
15. Žičarna	100,-	107,1	108,5	100,-
16. Žičarna pocinkov.	102,1	116,5	117,1	100,-
17. Žebljarna	103,-	103,1	103,8	100,-
18. Cevarna varilnica	103,1	103,1	103,1	100,-
19. Cevarna vlačil.	110,3	110,1	110,1	100,-
20. Cevarna pocinkov.	103,2	103,2	104,-	100,-
21. Varilna žica	91,-	91,-	91,-	91,-
22. Jeklovlek	113,2	132,3	132,3	100,-
23. Opekarna	91,6	91,3	91,3	91,3
24. Konstruk. del.	95,8	95,8	95,8	95,8
25. Žlindra	57,8	57,8	57,8	57,8
26. Aglomerat	15,5	88,3	88,3	88,3
27. Strugarna	71,1	76,9	76,9	76,9
28. Kisik	104,6	104,6	104,6	100,-
29. Acetylen	86,7	86,7	86,7	86,7
30. Katran	149,5	149,5	149,5	100,-
31. KWH	128,8	128,8	128,8	100,-
32. Apnenica	96,5	96,3	96,3	96,3
33. Kamnolom	93,3	93,5	93,5	93,5
Železarna skupno:		103,7	104,5	99,2

K 70-letnemu jubileju Gasilske čete Železarnes Jesenice**Požar v naši tovarni leta 1906**

Sredi poletja 1952 bo gasilska četa Železarnes Jesenice proslavila 70-letnico svojega obstoja. Dolga je doba prostovoljnega dela za skupnost, v službi naroda, težke, zelo težke pa so bile preizkušnje gasilskih mošttev v kritičnih minutah in urah, ki so odločevale, če bo uspelo zadušiti ali omejiti požar, dostikrat pa je šlo tudi za človeška in navsezadnje, zakaj ne, tudi za živalska življenja.

Že ob prelomu stoletja je bila gasilska četa tovarne Jesenice po svoji tehnični opremini, po izbiri moštva, po strogo rednosti in disciplini vzor drugim gasilskim četam po vsej Gorenjski. V tistih časih so gasilci prirejali parade in baklade cesarju in oblastnikom, njihovim rojstnim dnevom, državnim in cerkvenim praznikom v čast. Tedaj je gasilska četa nastopala v vsem svojem sijaju, uniforme so bile nove in zlikane, čelade so se lesketale v siju sonca, lune in bakelj, zastavni gasilci pa so šli v strumno zvrzanah vrstah v paradnem koraku. V tistih letih pred prvo svetovno vojno je gasilska četa jeseniške tovarne vzbujala splošno pozornost v vsem železarskem revirju in v spoštljivi razdalji so jim šele sledile prostovoljne gasilske čete s po-

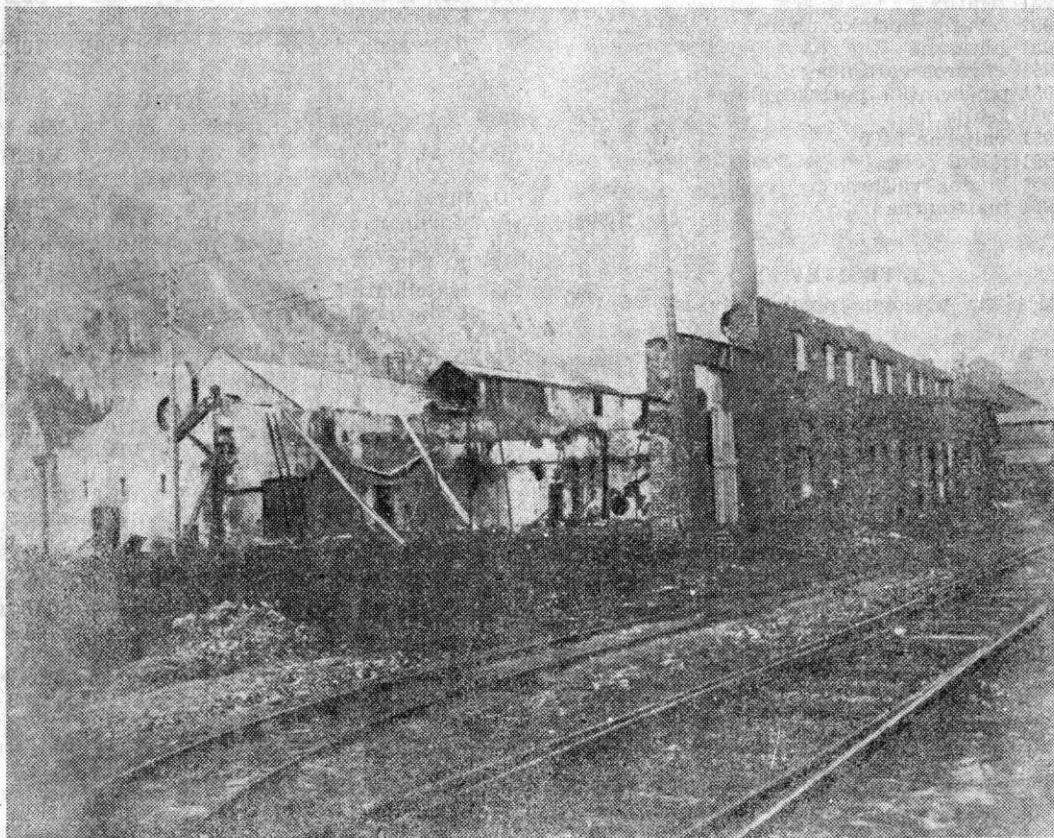
deželja, ki pa so bile za kritične primere verjetno boljše pripravljene.

V noči od 21. do 22. januarja leta 1906 je kmalu po polnoči izbruhnil požar v žičarni, ki je takoj zajel in uničil tudi hladno valjarno, žebeljarno, čistilnico, žarilnico, lužilnico, pocinkovalnico in zavijalnico ter hudo vžgal nasproti stoječo mizararsko delavnico in zabojarno.

Takrat sem bil star 18 let. Še danes mi je v spominu tista mrzla in viharina noč, ko je zoporedoma tulila tovarniška sirena in so zvonovi v savski in jeseniški cerkvi zvonili plat zvona.

Gasilska četa železarnes Jesenice je prispela v rekordnem času na lice mesta. V naglici je navila vodne cevi na vodne hidrante, toda bili so zamrznjeni. Izgubljene minute so bile usodne za predelovalne obrate. V veliki naglici so prihitele na pomoč prostovoljne gasilske čete iz Jesenic, Koroške Bele, Mojstrane, Dovjega in drugod, ki so takoj vpostavile v pogon brizgalne in usmerile svoje cevi na razbesneli ogenj.

Ogenj je z bliskovito naglico zajel vse zgoraj navedene obrate in širil daleč na okoli tako silno vročino, da je bilo gasilcem nemogoče

Od predelovalnih obratov je ostalo le zidovje, dočim so vzhodno ležeča lesena poslopja zavijalnice in skladišča za odpremo pripravljenih izdelkov pogorela do tal — Na desni je severni zid žičarne. V prvem nadstropju je prej obratoval fini vlek (Feinzug), proti levi pa žičarna, hladna valjarna, žebeljarna, čistilnica in pocinkovalnica.

Skladišče gotovih izdelkov za odpremo in zavijalnica žebeljv po požaru. V ozadju zidovi predelovalnih obratov

zatreči besneči element in so se morali omejiti le na rešitev bližnjih poslopij. Pogled na uničene delavnice je bil ob jutranji zori strašen. Vse naokrog so ležali ožgani tramovi in skrivljeni nosilci streh, proti tlom viseča transmissijska ogradja, žareči in zviti stroji in po tleh je ležalo razno pokvarjeno orodje, zdrobljena opeka in drobci šip. Vročina je bila tako silna, da so bili veliki kupi izdelanih in za odpremo pripravljenih žebeljv zvarjeni skupaj, žareča lavina pa je kar tekla ob njih. Silen zapadni veter je požar še bolj podžigal in raznesel rumene etikete za opremo zavojev in zabojev daleč naokoli. Posamezne lističe so delavci in kmetje našli na Dobravi, v Žirovnici, blejski okolici in celo na Pokljuki.

Ta požar je povzročil največjo materialno škodo od vseh požarov na Gorenjskem v zadnjem polstoletju. Delo je bilo ustavljeno za več mesecev in je doseglo isto proizvodnjo šele čez nekaj let.

Življenje je šlo naprej svojo pot. Majhni, tesni in zastareli obrati so do tal pogoreli, le velikemu skladišču za olje, petrolej in strojna mazila, ki je bilo pod staro zavijalnico, je požar prizanesel, čeprav so ležali nad njimi veliki kupi žareče lavine uničenih žebeljv. Le srečnemu in nerazumljivemu slučaju se je treba zahvaliti, da ni bila katastrofa še večja in usodnejša.

Čas zaceli vse rane; na mestu starih in utesnjenih qbratov se je v kratkem času razširila

žičarna in hladna valjarna z novimi vleki, težkimi in modernimi Damag valjčnimi stroji. Na mestu ozke žarilnice in lužilnice, v katerih so delavci vlagali in dvigali žareno žico in luženo tračno železo z ročnimi vitlji, sta nastali moderna žarilnica in nekoliko stran nova lužilnica z boljšimi transportnimi in dvigalnimi napravami. Za žebeljarno, čistilnico, zavijalnico in pocinkovalnico pa so bila zgrajena nova velika tovarniška poslopja.

Ta požar naj bo kot visoka šola in opomin vsem gasilskim četam in gasilcem, da budnosti, pripravljenosti in kontrole ni nikdar preveč.

Če bi tisto usodno noč pred 46 leti vodni hidranti brezhibno funkcionirali, bi bila preprečena ogromna materialna škoda. Ta primer naj bo v opomin tudi vsem članom našega velikega delovnega kolektiva, ki naj pazijo, da ne bodo zanetili ognja, naj ne kade tam kjer je prepovedano in naj ne podcenjujejo dela gasilcev, ki čuvajo naše skupno premoženje pred enakimi ali sličnimi katastrofami.

Gasilska četa Železarne Jesenice mora tudi na zunaj dostojno reprezentirati našo veliko delovno skupnost. Brezhibno delujoče varnostne in gasilske naprave, vzorno očiščeno orodje, čiste delovne in slavnostne obleke, strumni korak — vse to je lep zunanji odraz urejene in disciplinirane čete, ki pa ima glayno in edino nalogo v tem, da noč in dan skrbno čuva naše velike pridobitve.

Matija Sušnik

DOMAIN

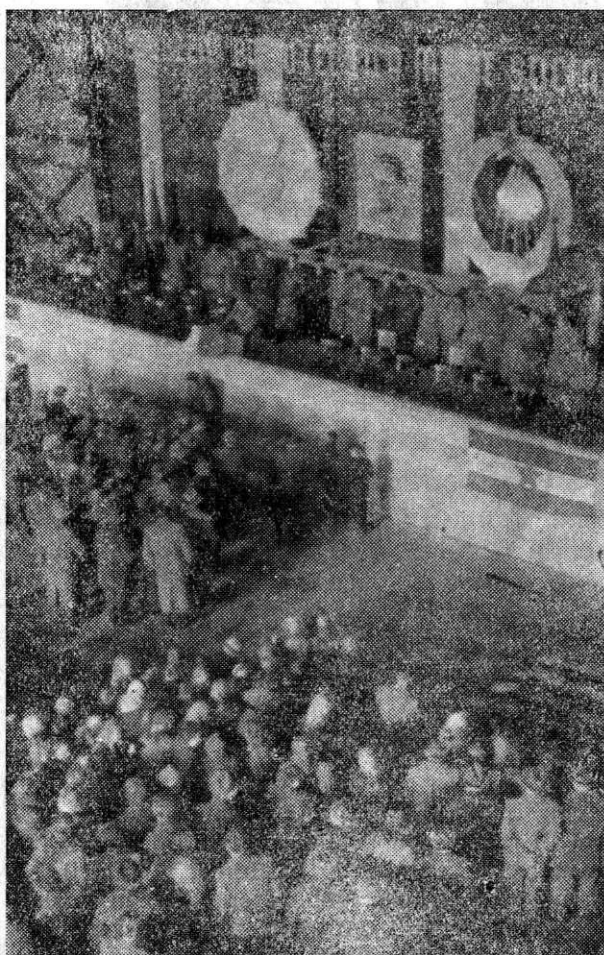

Foto: Slavko Šmolej
 Iz proslave dneva JLA v valjarni 2400 na Javorniku,
 kjer smo manifestirali svojo predanost domovini

Foto: Slavko Šmolej
 Pogled na častno tribuno s številnimi in visokimi gosti

Foto: Slavko Šmolej
 Iz obiska naši vojski za dan JLA. — Bratsko kolo
 v Podkorenu

Foto: France Torkar
 Kakor vsako leto so tudi letos številne organizacije
 skrbno pripravile naši mladini bogato in pestro Novo-
 letno jelko. — Prizor iz Novoletne jelke v dvorani
 mestnega kina

Foto: France Torkar
 Tudi v jasliah je najmlajše obiskal dedek Mraz z bo-
 gatimi darovi, ki so jih preskrbeli Uprava Železarne
 in organizacija Rdečega križa

PO SVETU

LETALO V SLUŽBI GEOLOGIJE

Ameriški geologi se pri iskanju rudnih ležišč poslužujejo dvomotornega letala, v katerem je nameščen poseben laboratorij. Letalo leti v višini 300 metrov. Z magnetometrom, ki je pritrjen pod trupom letala ugotavljajo jakost magnetizma na terenu nad katerim letalo leti.

Podatki zbrani v letečem laboratoriju se vpišujejo na posebno aeromagnetsko karto, ki tako prikaže spremembe moči magnetskega polja na posameznih ozemljih, obenem pa tudi razlike v sestavi in globini rudnih slojev. Tako je mogoče ugotavljati nova ležišča rud in razširjati že znana.

Praksa je pokazala, da je tak način raziskovanja neprimerno hitrejši in cenejši od raziskovanja na terenu.

IZPOPOLNJENA PROIZVODNJA JEKLA

Elektronski aparat, ki ga je iznašel Ernst Sampson, inženir General electric company, prihrani veliko časa in materiala pri proizvodnji valjanega jekla. Novi aparat ima dve elektronski „očesi“, ki kontrolirata rob jeklenega ingota ob prehodu preko valjev. Vsako odstopanje od naprej določene širine ingota takoj zabeleži indikator in stavlja v pogon odgovarjajočo napravo, ki mehanično izvrši popravek. Z uporabo novega aparata se zmanjša običajna toleranca v proizvodnji in s tem doseže velik prihranek na materialu.

VELIK NAPREDEK CIVILNEGA LETALSTVA

Na progi New York—Los Angeles je leta 1936 trajala vožnja z dvomotornim letalom DC-3 17 ur in 41 minut, na povratku ob poveljnih vetrovih pa samo 15 ur in 50 minut. V primerjavi z železnico, ki je za isto progo

potrebovala štiri dni, se je zdela ta brzina fantastična.

Petnajstletni razvoj letalstva pa je pokazal še večje rezultate. Meseca decembra preteklega leta je flota petindvajsetih potniških letal tipa DC-7 rabila za progo New York—Los Angeles 9 ur in 25 minut za povratek pa samo 8 ur in 50 minut.

PODALJŠANJE TRAJANJA AVTOMOBILSKEGA AKUMULATORJA

Skupina iznajditeljev v Ameriki je iznašla posebno mešanico raznih kemikalij, ki podaljšuje trajanje avtomobilskega akumulatorja za nedoločen čas. Sestava te mešanice ni bila objavljena.

Sestoji se iz osmih različnih kemikalij, ki odklanjajo iz akumulatorskih plošč nabrani svinčeni sulfat. Tako omogočajo nadaljno reakcijo kisline in ponovno vzpostavljanje električnega toka. Raziskovanja, ki so se vršila leto dni, so pokazala, da je 80% akumulatorjev, ki so se smatrali za nerabne, z uporabo nove kemične mešanice spet uporabnih.

Radi strahotnega viharja, ki je v zadnjem času divjal v zalivu San Francisco so bili primorani ustaviti sleherni promet čez znani ogromni viseči most preko zaliva Zlata vrata. V sedemnajstih letih kar most stoji, še niso imeli takega primera. Orkan je bil tako silovit, da je viseči most nihal za štiri metre sem in tja.

Pred petimi tedni je bila Luanda še sloviti letoviščarski otok ob obali portugalske zahodne Afrike. Divjajoči hurikan je razkopal skozi otok dva velika kanala in Luanda je sicer še zmerom znano letovišče toda sedaj na treh otokih.

Naši najmlajši v jaslih
so zaverovani v čudo
Novoletne jelke

Foto: France Torkar

O čem se danes premalo govori

Že od leta 1946 dalje uživajo naši delovni kolektivi, to je delavci in uslužbenci plačane letne dopuste. Pa ne, da bi te pravice imeli samo redki poedinci, kakor za časa kapitalizma, marveč je danes ta pravica dana vsem delavcem le, če so vsaj 11 mesecev v neprekinjenem delovnem razmerju. Kadar govorimo o našem delu in prilikah, vse preradi ugotavljamo senčne in nevšečne strani našega življenja v času borbe za izgradnjo socializma, veliko manj ali nič pa o vseh pozitivnih spremembah, ki so v marsičem spremenile tok našega življenja. Ena takih pridobitev so brez dvoma tudi plačani letni dopusti. Poglejmo malo kako je bilo s tem v kapitalizmu, torej za časa stare Jugoslavije. Delavci so preko svojih strokovnih organizacij ob vsaki priliki postavljali zahtevo po plačanih dopustih. Delodajalci pa so te zahteve odbijali, češ, da proizvodni stroški tega ne dovoljujejo. Jeseniškim kovinarjem je s kolektivno pogodbo sicer uspelo uveljaviti plačani dopust. Toda v primerjavi z današnjimi ugodnostmi je bilo to samo malenkost, saj je po enoletni zaposlitvi v podjetju dobil delavec samo en dan plačanega dopusta, po posebni lestvici pa se je z višino službenih let višala tudi višina dnevov plačanega dopusta, tako da je bil šele po 25 letni zaposlitvi delavec deležen 12 dni plačanega dopusta. S takim načinom, ki je služil le za izkoriščanje delavca, je bil praktično izključen velik del delavstva od pravic do plačanega dopusta. Mladina pa je bila v celoti od te pridobitve izključena.

Danes so te pridobitve zakonsko zasigurane. To, o čemer so takrat delavci samo sanjali in skušali v borbi s kapitalizmom uveljaviti, je v novi socialistični Jugoslaviji resnica. Pa ne samo to, da imaš pravico do letnega dopusta in ga izrabiš poljubno kjerkoli, omogočen ti je tudi znaten popust pri vožnji na vseh prometnih sredstvih. Delavec v bivši Jugoslaviji je tudi, če je dobil dopust praktično moral ostati doma, ker ni imel niti možnosti niti sredstev, da bi šel na oddih v kakšen počitniški ali letoviščarski kraj. Danes je omogočeno slehernemu, da preživi svoj dopust v kateremkoli kraju širom naše lepe domovine, ne samo sam, temveč s člani svoje družine, kar je bilo nekdaj mogoče le kapitalistom in „višjim slojem“. Vse to nudi naša nova socialistična zakonodaja, kljub ogromnemu doprinosu vse naše delovne skupnosti. Samo v naši Železarni je na račun plačanih dopustov izkoriščenih 80.000 do 105.000 delovnih dni, kar praktično pomeni, da je 250 do 350 delavcev dnevno na dopustu.

Poleg plačanega dopusta in znatnega popusta pri vožnji in oskrbnini v počitniških domovih pa Sindikalna organizacija še na lastne stroške pošilja svoje aktivne in delovne člane v razne domove. Tudi iz fonda vodstva se za ta namen nudijo večja denarna sredstva. Brezdvoma je vsakemu jasna ta veliko sprememba, na-

žalost pa jo marsikdo podcenjuje in ne upošteva, kot pomembno pridobitev vse naše delovne skupnosti.

Po podatkih iz preteklega leta 1951 je po upravni liniji koristilo dopust 292 udarnikov, racionalizatorjev in novatorjev, za kar je bilo izdano iz fonda vodstva 878.000 din. Po sindikalni liniji je znesek 247.000 din koristilo 137 članom, nadaljnim 35 članom s skupno 201 svojem in 203 članom rudnika Trebče, ljubljanske univerze in ostalih podjetij pa je bilo omogočeno bivanje v naših počitniških domovih. Pri tem pa niso vštete ugodnosti, ki so jih bile deležne tudi posamezne sindikalne podružnice. Tako je n. pr. v sindikalni podružnici št. 4 70 njenih članov koristilo plačan letni dopust v sindikalnih domovih za kar je bilo izdano 129 tisoč dinarjev. 100 članom te podružnice pa je uprava Železarne nudila 180.000 din, tako da je skupno 170 članov ali 11.92% celotnega staleža podružnice, v skupni vrednosti 309.000 din, koristilo letni dopust brez lastnih stroškov.

Iz teh števil je razvidna veliko skrb za našega delovnega človeka, tako s strani sindikata, kakor tudi upravnih organov. Prav bi bilo, da o teh vprašanjih malo več govorimo in osvetlimo tako vse velike in pozitivne strani naše izgradnje socializma.

-an

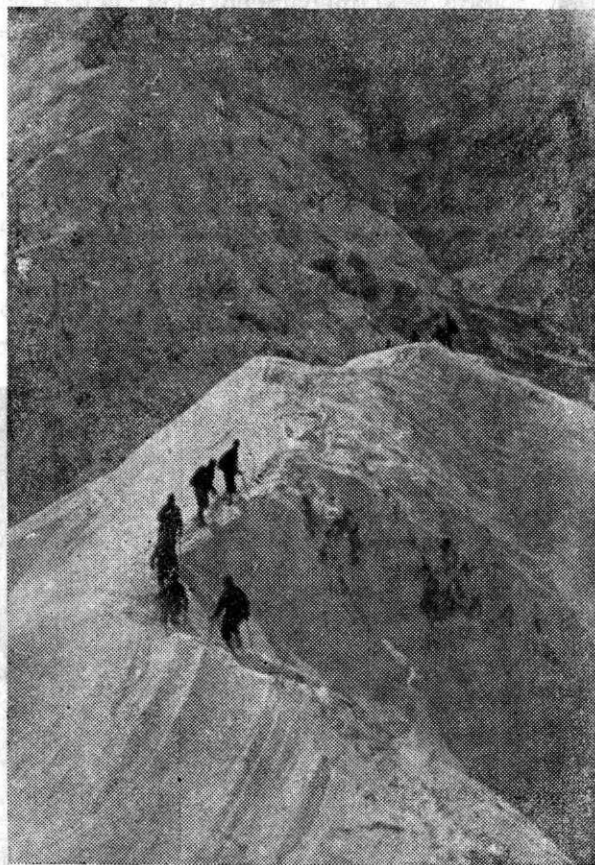

Foto: Jaka Čop
Zima na grebenu Prisojnika

FIZIKULTURA IN ŠPORT

SINDIKALNE MEDOBRATNE SANKAŠKE TEKME

V sredo, 23. januarja je Sindikalni odbor podjetja organiziral medobratne sankoške tekme na progi Prihodi—Jesenice. Ta proga je brezdvoma ena najlepših in najidealnejših sankoških prog v naši državi in nudi mladim in starejšim ljubiteljem sankanja obilo užitka v zimski naravi. Zato ni čudno, če je bila udeležba tako velika. Prijavilo se je 17 ekip iz 14 obratov, skupno 235 tekmovalcev.

Vodstvo tekmovanja je bilo poverjeno funkcionarjem SŠD „J. Gregorčiča“. Vreme je bilo za tekmovanje primerno, čeprav se je vršilo v večernih urah. Na startu se je zbralo 179 tekmovalcev od 235 prijavljenih. Rezultati so bili sledeči:

1. Mehanična II. s časom 52:03.2 minute,
2. Mehanična I. 52:19.0 minute,
3. Žična valjarna 53:25.0 minute,
4. OTK 53:41.8 minute,
5. Livarna 54:12.0 minute,
6. Promet I 55:10.2 minute,
7. Elektro peč 55:32.5 minute,
8. Konstrukcijska 57:42.5 minute,
9. Elektro-delavnica 58:26.0 minute,
10. Transport 58:34.5 minute,
11. Martinarna II 60:05.0 minute,
12. Martinarna I 61:30.0 minute,
13. Jeklovlek 62:12.0 minute.

Prve tri obratne ekipe so prejele denarne nagrade 3000, 2000 in 1000 din.

Izpadle so ekipe Glavne pisarne, cevarne in cevarne in prometa II, ker ni vsaj 10 tekmovalcev prišlo na cilj.

Med poedinci so bili najboljši: 1. Delavec Ivan, elektro-delavnica s časom 4:21 minut, Horvat Stane, promet 4:34.5 minut, 3. Pirš Mirko, livarna 4:35 minut, 4. Noč Franc, žična valjarna 4:36 minut, 5. Kolman Alojz, žična valjarna 4:43 minut, 6. Petač Ciril, livarna 4:46 minut, 7. in 8. Gorjanc Franc, elektro peč in Klinar Pavel, OTK, oba s časom 4:47 minut.

Tekmovanje je poteklo brez najmanjše nezgode. Organizacija je bila brezhibna v zadovoljstvo prirediteljev in tekmovalcev. Takih tekmovanj si kmalu še želimo.

KEGLJAŠKI ŠPORT SE NA JESENICAH LEPO RAZVIJA

Kegljaška sekcija je najmlajša sekcija SŠD „J. Gregorčič“. Čeprav je bila ustanovljena šele septembra preteklega leta šteje že 138 aktivnih članov, ki so nastopali na petih prijateljskih in dveh republiških tekmovanjih. Povsod so za začetek dosegli prav lepe uspehe. V priznanje za svoje agilno delo in dosežene rezultate pa so prejeli javno pohvalo kegljaškega centra v Kranju in pohvalo kegljaške zveze Slovenije.

Pri zadnjem tekmovanju v Kranju sta se posebno izkazala Reboj Franc in Koselj Slavko, ki sta s 100 lučaji naredila 327 kegljev. Izkazal se je tudi Malej Bogo, ki je s 50 lučaji podrl 162 kegljev. Uspešnih, agilnih in discipliniranih kegljačev ima sekcija še celo vrsto. Brezdvomno zasluži delovna sekcija, da se jo v vseh pogledih podpre, predvsem pa omogoči obnovitev kegljišča na Kazinskem vrtu. S tem se bo kegljaštvo na Jesenicah še bolj kvantitativno in kvalitativno razvilo, požrtvovalnim kegljačem pa se bo dalo največje priznanje in še večja moralna pomoč.

HOKEJ NA LEDU LAHKO POSTANE NAJPRIJUBLJENEJŠI LJUDSKI ŠPORT

Jesenice imajo vse pogoje, da se hokej na ledu razvije do take višine, da bo v resnici postal naš domači ljudski šport. Tudi zanimanje zanj s strani publike je veliko in ga dosega le še nogomet. Posebno razveseljivo pa je dejstvo, da obstoje kar tri moštva, nevštevši še vse ostale člane sekcije od skoraj cicibanov preko pionirjev do članov, tako, da lahko govorimo o resnični masovnosti.

Poleg zelo ugodne zime je k razmahu hokeja doprinesla veliko tudi kvaliteta in uspehi sekcije na posameznih tekmovanjih. Prvo moštvo je postalo resen konkurent Ljubljani in nič čudnega bi ne bilo, če se središče slovenskega hokeja ustali na Jesenicah, kjer so tudi vremenski pogoji ugodnejši. Velika pridobitev je tudi veliko in moderno opremljeno drsališče, za kar gre posebna zahvala prav upravi Železarne, ki je z materialom in delovno silo podprla zgraditev drsališča.

Rezultati tekem v zadnjem času so več ali manj znani. V sredo 23. I. je prvo moštvo odigralo prijateljsko tekmo s prvim moštvom Ljubljane v Ljubljani in zgubilo s tesnim rezultatom 4 : 5. Ta rezultat in rezultat 0 : 1 za Ljubljano na slovenskem prvenstvu dokazujeta, da sta si moštvi enakovredni. Našim le manjka trdnega sistema igre, povezanosti in taktike. Vse to sicer nadoknadijo s požrtvovalnostjo in borbenostjo, toda s tem le še ne odpravijo slučajnosti in same sreče pri igri. Nujno potrebno bi bilo misliti o kvalitetnem trenerju, ki bi našim hokejistom dal še vse potrebno znanje in rutino.

Trenutno jih trenira bivši hokejist SD Ljubljane Kačič Jule in tako pripravlja na bližnje zvezno prvenstvo. Upajmo, da bosta velika volja in izpopolnjena tehnika osigurala moštvu vstop v državno ligo.

Posebno priznanje je treba dati vodstvu hokejske sekcije, ki z vso požrtvovalnostjo skrbi za razmah sekcije same in dostojno kvaliteto hokeja in drsanja na ledu na Jesenicah.

O. S.

Uprašaj – dobiš odgovor!

S temi besedami poleg „Dopisujte v Železaro“ so opremljeni rdečkasto pobarvani nabiralniki, ki so bili pred kratkim nameščeni po tovarni. Marsikomu najbrže ni znano komu so namenjeni ti nabiralniki. Uredništvu Železarja primanjkuje predvsem dopisov, ki bi reševali drobno problematiko naših delavcev po obratih. Brezdvoma je cela vrsta problemov, o katerih se razpravlja po obratih, ki so vredni obdelave pa ostanejo skriti in nerazčiščeni. Sem spadajo v prvi vrsti vprašanja proizvodnje, delovnih odnosov in sploh vzdušja enega ali drugega obrata. Ker se pa naši delavci sicer brez potrebe, nekako sramujejo prijeti za pero in napisati o tem ali onem nekaj besed, smo prišli na zamisel nabiralnikov. Njim naj delavci in uslužbenci zaupajo svoje dopise, ki naj v kratkih besedah nakažejo ali kakršenkoli problem ali vprašanje, njihove misli, želje in težave, skratka vse, kar je v interesu njih samih in naše Železarne. Ker je „Železar“ mesečnik delovnega kolektiva Železarne ima sleherni delavec naše tovarne pravico in dolžnost dopisovati vanj. In če res nima poguma poslati dopis direktno na uredništvo, naj se posluži nabiralnika.

Po drugi strani pa Uprava podjetja in sindikalna organizacija hočeta, prav na podlagi vprašanj, ki bi jih delavci zastavljali in zaupali nabiralnikom, odgovarjati bodisi osebno ali javno. V kolikor bi bila ta vprašanja splošnega in važnejšega pomena za vso našo skupnost bi odgovore nanje prinašal „Železar“, ki bi v to svrho odprl tudi posebno rubriko na svojih straneh.

Prepričani smo, da bodo naši delavci razumeli namen nabiralnikov in jih tudi znali iz-

koristiti. Z dosego tega bomo na eni strani pomagali reševati celo vrsto drobnih vprašanj, „Železar“ bo postal res časopis celotnega kolektiva, na drugi strani pa se bo utrjevala vez sodelovanja med člani kolektiva in forumi, kot so Upravni odbor, Delavski svet in sindikat podjetja.

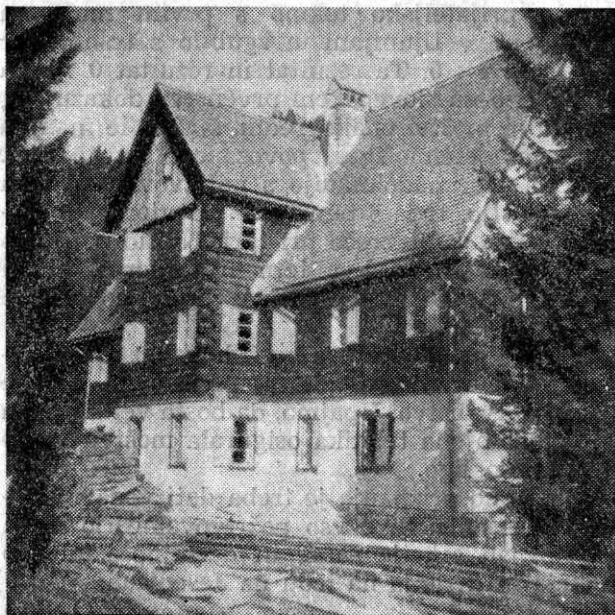
V prvi vrsti se bo odgovarjalo na vprašanja in objavljalo dopise, ki bodo čitljivo in razločno podpisani z imenom pošiljatelja. Seveda ni s tem rečeno, da ne bi bili upoštevani anonimni dopisi in vprašanja s pametno in primerno vsebino, če že dopisnik res noče napisati svoje ime. Poslužujte se nabiralnikov in jih čuvajte pred poškodovanjem in zlorabo neodgovornih ljudi.

Nabiralniki se nahajajo na sledečih mestih:

1. Na steni gradbenega skladišča pod oglasno desko DIT-a.
2. Na steni prometne pisarne pod grafikonom.
3. Na steni žebjarne nasproti kisik-naprave.
4. Na steni žebjarne nasproti konstrukcijske delavnice.
5. Na steni pri prehodu mimo starega železa med martinarno in glavnim vratarjem.
6. Na zadnji steni stavbe personalnega oddelka.
7. Pri vhodu v mojstrske pisarne plavžev.
8. Pri vratarju apnence in gradbene mizarne.
9. Pri glavnem vratarju na Javorniku.
10. Pri vhodu v jedilnico Javornika II.

Vprašaj — dobiš odgovor! Dopisuj v Železarja!

Sindikalni počitniški domovi na Mežakli vas vabijo

Snežna odeja je pokrila ves gorenjski kot. Posebno radodarna je bila v višjih legah. Tudi sindikalni domovi na Mežakli so pod belo odejo in obdani z vsemi krasotami zimske narave. V njihovi neposredni bližini so lepi tereni ne samo za razvajene ljubitelje smučanja, temveč tudi za navdušene sankarje. Vsem ostalim pa lepa okolica v vsem zimskem čaru nudi priložnosti prijetnih izletov, svežega gorskega zraka in sprostitev po delu.

Sindikalni domovi nudijo slehernemu prijetno zatočišče. V dveh stavbah, kjer so vsi prostori kurjeni, je na razpolago 80 udobnih prenočišč in celotna oskrba z bogato izbiro jedade in pijače po nizkih dnevnikih cenah. Uprava domov vabi izrecno člane sindikata in kolektiva Železarne, da izkoristijo priliko za lep izlet in razvedrilo v zimski naravi. Bogato bodo poplačani s krasotami, ki jih nudi zima in lepota okolice, v domovih pa bodo postreženi z vso gostoljubnostjo z vsem kar želijo in je na razpolago.

Foto: Jaka Čop

Dostop do domov je preko grebena Mežaklje in s postaje Podhom v obeh primerih dosegljiv z lahkoto v dveh urah. Obe poti sta markirani. Kljub eventualnemu večjemu snegu sta stalno izvoženi in oskrbovani. Uprava domov želi, da podružnice in obrati Železarne ne samo organizirajo zaključene in skupne izlete v zvezi s

prireditvami in zabavami v domovih na Mežaklji, ki so namenjeni predvsem njim, temveč naj tudi svoje članstvo seznanjajo z gostoljubnostjo domov in krasotami narave, saj marsikdo niti ne ve zanje, čeprav so dostopne prav slehernemu. Nikomur ne bo žal!

FILM - KINO

KAJ BOMO GLEDALI V NAŠIH KINIH?

Mestni kino Jesenice predvaja od 29. do 30. I. avstrijski film „Erojka“. Film prikazuje del življenja slavnega komponiste Ludwiga van Beeethovena (roj. 1770, umrl 1827) ob času nastajanja njegove slavne simfonije, imenovane „Eroica“. Dejanje spremlja Beeethovnova glasba, ki jo igrata slavna avstrijska orkestra Wiener Philharmoniker in Wiener Symphoniker.

Od 31. I. do 4. II. ameriški film „Naš Willy je junak“. Zgodba o Williju, ki se prostovoljno javi v vojsko pa ga v domačem kraju postavijo za vojaškega inštruktorja, namesto, da bi ga poslali na fronto, kjer bi bila priložnost za junaška dejanja in slavo. No, končno se Willyju le nasmehne sreča, čeprav drugače kot je sanjal. Film je vreden ogleda iz vzgojnih ozirov, pa tudi nasmejal vas bo.

Od 5. II. do 6. II. ameriški film „Močvirje“. Film smo že gledali. Marsikoga bo še pritegnil, predvsem radi dobrih glavnih igralcev, čeprav zgodba sama ne pove veliko.

Od 7. II. do 12. II. ameriški barvni film „Dama v hermelinu“. Film, ki bo zaradi svoje pestrosti pritegnil veliko gledalcev, čeprav tega v polni meri ne zasluži.

Prizor iz filma „Dama v hermelinu“

Obrabljena snov in paša za oči, njegova zabavna vrednost pa je v smešenju romantičnih, osladnih in lažnih zgodovinskih storij.

Ze sedaj opozarjamo na predvajanje slovenskega mladinskega filma „Kekec“ od 22. II. do 26. II. Organizirane bodo posebne in številne mladinske predstave na kar še posebej opozarjamo vse šole in ostale mladinske ustanove.

**Lastna previdnost
je najboljša
varnostna naprava!**

Osak mesec ena!

Dva Angleža se peljeta z letalom. Nenadoma zaideta v gosto meglo in izgubita sleherni orientacijo. Po večurnem blodnem in napornem letenju se megla nekoliko razprši in prvi, ki je bil Škot, navdušen vzklikne drugemu:

„Nad Škotsko sva!“

„Kako pa veš, da prav nad Škotsko?“ se začudi ta.

„Ob reki sem videl ženske, ki perejo papirnate serviete!“

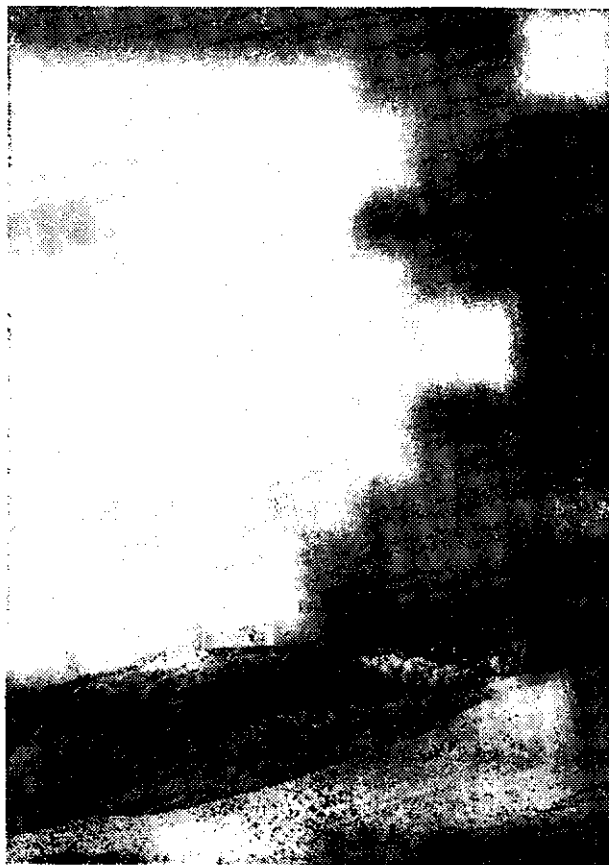

Foto: Jaka Čop
Bivak pod Triglavom